

Teixim llaços des del sud del sud

ACADÈ
MIAVA
LENCI
ANADE
LALLE
NGUA ✓

el tempir

Organització:

Acadèmia Valenciana de la Llengua

Coordinació: El Tempir

Comissaris: Vicent Beltran Calvo

i Carles Segura Llopes

Supervisió: Tudi Torró

i Josep Escribano

Disseny gràfic:

Joan-Ives Pasqual Menages

Agraïments: Jesús Millán,
Brauli Montoya, Clara Gosp,
Paco Cartagena.

Agraïm també a Hèctor Càmara,
Paco Cartagena, Juli Esteve,
Fran Ferrer, Clara Gosp,
Miquel Hurtado, Ramon Vila
i José Antonio Royo la cessió
d'algunes imatges.

Impressió:

La Imprenta CG

DL: V-3492-2021

Teixim llaços des del sud del sud

ACADÈMIA VALENCIANA
DE LA LLENGUA

Hem triat un títol que considerem suggeridor per a una exposició que pretén conscienciar envers el valencià i disminuir els prejuïus lingüístics des de la identitat singular d'una comarca com la del Baix Segura. Es vol mostrar tot el que ens unix a fi de teixir complicitats. Esta exposició mostra el passat lingüístic de la comarca des del seu present i mira el futur des de la coneixença de l'altre. L'exposició desvela que l'essència de la comarca està embolcada amb un llenguatge i una manera de viure que ha deixat el seu pòsit i que es nega a desaparèixer fent visible la història que compartim, amb un patrimoni comú que ens pertany a tots.

I així, de la mà dels professors de la Universitat d'Alacant, Vicent Beltran i Carles Segura, ens endinsem resseguint els panells de l'exposició en «els secrets que ens revela la comarca» i que unixen, amb una corda de cànem, tot el territori valencià.

L'exposició anima els qui la contemplem a la investigació,

a la descoberta de les pròpies arrels; de fet, es demostra que «els cognoms contenen amb molta fidelitat la història compartida d'un poble». Davant d'una proposta com esta els visitants se sentiran interpel·lats a preguntar-se per què el seu cognom és Estany, Amorós, Esteve, Falcó o Benavent. A més, intenta millorar les actituds lingüístiques cap a dins i cap a fora, amb el missatge que «la varietat lingüística del Baix Segura és tan bona com qualsevol altra [i que] s'ha de preservar i tractar amb orgull».

Amb esta exposició es fa realitat un objectiu que l'Acadèmia Valenciana de la Llengua tenia en ment de fa temps. Volia mostrar-se al costat de la gent del sud, especialment del sud del sud.

Desitgem que este viatge arribe lluny, que recorrega el país des del Sénia fins al Segura i que ens permeta avançar per a unir amb les noves generacions els llaços necessaris que respecten les singularitats que tots tenim però que enriqueixen la resta de valencians i valencianes.

Construir un *nosaltres* al sud

Josep Enric Escribano
President d'El Tempir

El Baix Segura representa una singularitat ben específica i amb pes substancial davant la resta de singularitats territorials que afaïçonem el nostre país. De la frontera lingüística del sud s'ha derivat una altra frontera, la identitària, que afecta intensament la comarca meridional més extrema: d'una banda, els baixsegurins se senten profundament identificats i lligats al poble on viuen i, d'una altra, es troben mentalment allunyats no sols de València (tot i que és recíproc), sinó fins i tot en alguns casos d'Alacant, però pròxims a Múrcia en d'altres.

A més, a pesar de dècades de convivència i permeabilitat lingüística, interna al Baix Segura i externa (amb les comarques del voltant) durant bona part del segle XX, el conflicte lingüístic que s'hi viu fa temps té una base de caire polític i administratiu, que ha instigat molts prejudicis i ha incitat greuges sociolingüístics gens fonamentats.

Per això, l'exposició «Teixint llaços des del sud del sud» ha de servir perquè els habitants del Baix Segura s'interroguen sobre el seu passat històric, analitzen el perquè del seu present i com poden encarar un futur compartit amb la resta de valencians sense malfiances. També ha de servir perquè la resta de valencians s'interroguen sobre la necessitat d'entendre'n la particularitat comarcal i de ser capaços de veure com viuen i d'escoltar com se senten, dos premisses bàsiques que han de constituir el primer pas per a posar punt final a la indiferència i al menysteniment de la valencianitat envers les antigues terres de l'Horta d'Oriola. No hi haurà un *nosaltres* si no es forma una unitat des de la pluralitat de singularitats territorials. Vos convida a gaudir d'una exposició que vol crear ponts i alhora estimular el diàleg.

Et proposem un recorregut pels secrets que et revela la comarca i que molt sovint t'han passat desapercebuts. Et parlen els noms de lloc i els cognoms; et parla la història, et parlen les plantes i els pardals, els menjars i la terra; et parlen les tradicions; et parla Oriola i el riu.

Vols que et mostrem els llaços que compartixes amb la resta del territori valencià?

el Baix Segura
la Vega Baja

Eres más de Orihuela que el *Rabaloche*

Els teus noms
de lloc també
parlen valencià

Segur que t'havies adonat alguna vegada que hi ha molts topònims en la teua comarca que són valencians. Ja n'has vist un bon grapat en el mapa:

La Campaneta, Mos del Bou, El Bañet, El Cantó Forat, Lo Blanc, Punta del Margalló, Punta Prima.

I n'hi ha molts més!

**Topònim:
nom de lloc**

És veritat que estan escrits en l'ortografia del castellà: *La Zenia* (la Sénia), *Torre de Embergoñes* (Torre d'en Vergonyes), *El Bañet* (el Banyet), però és indiscutible que són valencians.

En algun cas, el pas del temps n'ha transformat l'aspecte: el més conegut és el barri del *Rabaloche* d'Oriola. Esta paraula prové de *raval Roig*, un antic barri fora de les muralles medievals d'Oriola que potser tenia les cases d'este color. També hi ha un raval Roig en la ciutat d'Alacant.

**Ara ve la pregunta:
per què en la teua comarca hi ha tants topònims en valencià?**

Cala Capitán
Playa La Caleta

Cabo Roig

mercado
central

LaPlasa

La Zenia

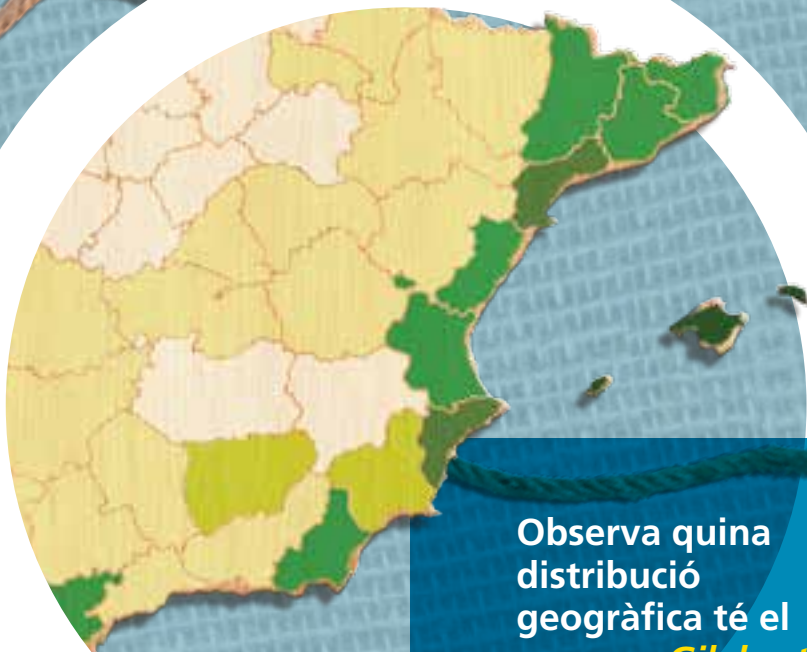
AVENIDA
del
BANET

LA CAMPANETA

"Mos del Bou"

Observa quina
distribució
geogràfica té el
cognom **Gilabert**
(o *Gelabert*):
és especialment
freqüent en el nostre
territori i també a
Catalunya i a les
Balears.

(Com més fosc més presència)
Font: INE (Elaboració pròpia)

Miguel Hernández Gilabert i Josefina Manresa Marhuenda

Els cognoms
d'un poble
ensenyen
història

Els cognoms contenen amb molta fidelitat la història compartida d'un poble perquè reflecteixen els orígens dels individus. Participen així en la creació de la pròpia identitat. És molt enriquidor que investigues sobre els cognoms dels teus paisans. Mirem-ne alguns ara.

Per una banda, *Romero*, *Hernández* o *Murcia* no poden amagar el seu origen castellà per la forma o per l'origen de la paraula.

Per altra banda, *Pertusa*, *Ferrández* o *Marhuenda* presenten una fonètica aragonesa (*Marhuenda*, per exemple, prové de *Maluenda*, una localitat de l'Aragó).

Però, com has vist, n'hi ha molts, i molt variats, que són valencians i catalans. *Manresa* és una localitat catalana; *Arnau*, *Gilabert* o *Martí* són noms en valencià; *Torregrosa* significa 'torre grossa' i *Ferrer* és el que treballa el ferro (*herrero* en castellà). Alguns estan adaptats fonèticament: *Rosique*, *Reche* o *Guillén* són modificacions a partir de *Rosic*, *Reig* i *Guillem*.

**BARBERÀ
BAS
BERNÀ
BERNABÉU
CASELLES
FILIU
FOLLANA
GIRONA
GRAU**

**T'has preguntat
alguna vegada
per què hi ha
esta abundància
de cognoms
valencians
al Baix Segura?**

**GUILLÉN
GUIRAO
MACIÀ
MANRESA
MAS
MIRALLES
PALAU
PAMIES
PARDINES
PRAES
PUCHAES
PUCHE
RECHE
SEMPERE
SEVA
SOLER
TORREGROSA
VERDÚ
VILELLA**

Venim del nord!

La repoblació medieval és, sobretot, d'origen català i també aragonés

Després d'almenys quatre segles de govern musulmà, el rei castellà Alfons X el Savi, amb l'ajuda del seu sogre Jaume I, conquisten Oriola i la seua comarca per a la Corona de Castella a mitjan segle XIII. Però és Jaume II, rei d'Aragó, de València i comte de Barcelona, el que incorpora definitivament Oriola al Regne de València l'any 1304 com a capital d'una governació pròpia. Es convertix així en la segona ciutat més important del Regne després de la capital. El Baix Segura és, per tant, valencià des de fa més de 700 anys. Les quatre barres de molts dels escuts de la comarca així ho testimonien.

Oriola

Torrevella

Almoradí

Bigastre

Escuts a
les voltes
de la Seu
d'Oriola

En aquell moment fundacional, els pobladors cristians que es desplacen per a repoblar la comarca parlaven aragonés, castellà, però sobretot català, ja que eren majoritàriament d'esta procedència. L'historiador Enric Guinot documenta al Baix Segura un 65% de pobladors catalans i un 35% d'aragonesos (i també navarresos i castellans). Així, el valencià es convertix en la llengua d'Oriola i la seua comarca. I s'hi manté viu segurament fins al segle XVIII, o potser més tard encara. Ara s'explica la gran quantitat de cognoms i topònims valencians que hi ha en la comarca.

I com que hagué pres i poblat tota ciutat de Múrcia de catalans i així mateix Oriola i Elx i Guardamar i Alacant i Cartagena i altres llocs, estigueu segurs que tots aquells que poblen la dita ciutat de Múrcia o els llocs esmentats són veraders catalans i parlen el més bell catalanesc del món.

(Crònica de Ramon Muntaner, cap a 1328)

Per ço los de Múrcia parlen castellà e los de Oriola valencià, los uns se nomenen castellans, los altres valencians, los uns son de la Corona real de Castella, los altres de la Corona real de Aragó.

(Arxiu d'Oriola, 1525)

En Orihuela e su tierra siempre se ha guardado la lengua catalana: porque en tiempo de la conquista se pobló la tierra más de catalanes que de otras naciones, de las cuales heredaron la lengua, coraçon, manos e obras...

(Crònica de la inclita y coronada ciudad de Valencia, Martí de Viciania, 1566)

Això són moes d'ara! A Oriola sempre s'ha parlat en valencià!

(Levante, Elx, 23, 1926. En un article, el tio Pàmies, un vell llaurador que degué viure a mitjan segle XIX, responia açò quan li preguntaven per què, sent d'Oriola, sabia parlar valencià)

Venim de ponent!

**Els repoblaments
posteriors
provenen de
comarques
castellanoparlants**

Si el valencià és la llengua que arrela en la comarca amb la repoblació medieval, com és que pràcticament només s'hi sent ara el castellà? El procés de canvi de llengua que es produïx al Baix Segura comença en el segle XVII, i és progressiu i lent. La raó més important d'este canvi és la despoblació que s'hi registra en diversos moments i que es compensa amb nous repoblaments.

En primer lloc, destaca un fet històric de gran magnitud ocorregut l'any 1609: l'expulsió dels moriscos que vivien en la comarca, cosa que implica un impacte demogràfic i econòmic molt negatiu. Grans epidèmies de pesta colpegen el Baix Segura durant el segle XVII alhora que es produïxen cíclicament moviments migratoris de persones provinents de Castella en busca de millors condicions de vida. S'hi pot afegir la decisió del cardenal Belluga de dessecar una zona humida i insalubre per a fundar-hi nous pobles. Tot açò implica la vinguda de moltes famílies que s'hi instal·len i que, majoritàriament, són d'origen murcià i també manxec.

da una de las tres Villas se ponga un Ministro con título de superintendente, cuya obligación sea atender en todo aquello que pertenezca a quanto se deba escutar en dicha Villa, y en el terreno que le pertenece por su termino, y que se le hubiere dado (de lo que se tratará después) como su Eminencia lo irá ya declarando en todo lo que ordenare, y después expusiere en reunión, para que dichos Ministros tengan presente (lo que ha de estar a su cargo) y quiere su Eminencia, que a los de los tres Ministros superintendentes que se han de poner en la Villa de San Felipe, y en la de San Fulgencio, con la obligación de mantener un Cavallo, se les dé trescientos ducados. Mas al Ministro superintendente de la Villa de Nuestra Señora de los Dolores, por tener mucho mas en que atender en ella, con la misma obligación de mantener un Cavallo, se le den quatro mil reales.

274. Asimismo quiere, y ordena, se ponga un Custode en el Granero de cada una de las tres Villas, a cuyo cargo está el recibir, y entregar los frutos pertenecientes al termino de su Villa,

Oriola: capital històrica del sud valencià

Una ciutat clau
per al futur
de la societat
valenciana

Oriola fou la ciutat més important del Regne després de València. Pagar una volta pels seus carrers i places i observar els edificis notables que l'omplin n'és una prova indiscutible. El campanar gòtic de l'església de les Santes Justa i Rufina, germà meridional del Micalet i únic en el seu gènere; el fantàstic Col·legi de Sant Doménec, que acollí ni més ni menys que una universitat pròpia fundada en el segle XVI; una catedral que ho és també des del segle XVI, entre molts altres monuments. I no cal dir que és el centre d'una horta magnífica d'origen musulmà i molt fèrtil, regada pel riu Segura. Tot plegat és per a presumir-ne amb orgull. I per a participar en la recuperació d'este patrimoni esplendorós.

Si queréis el goce de visión tan grata
Que la mente a creerlo terca se resista;
[...]
Contemplad mi pueblo,
Contemplad mi tierra.

La ciutat també compta amb símbols ben representatius i que la lliguen inseparablement amb la història del poble valencià: la Senyera, que es baixa sense inclinar pel balcó de l'Ajuntament (com també es fa a València) i en què està representat l'escut de la Corona d'Aragó, les santes Justa i Rufina i l'Oriol, l'ocell que és l'emblema de la ciutat. Altres elements representatius són l'Armengola, protagonista femenina de la llegenda fundacional d'Oriola o la *Virgen de Monserrate*, la patrona de la ciutat, advocació que prové de la població catalana que arribà a Oriola per a poblar-la. Miguel Hernández i Gabriel Miró també formen part de la història cultural de la ciutat.

Sabies que l'oriol és
un ocell groc preciós?
En castellà en diuen
oropéndola.

Mi máere come *alcasiles*. ¿Y a ti, *Roquico*, te gustan los higos?

El castellà del Baix Segura

¡una moSca!
Se dise mohca.
Ehte habla con un
voSte que no veas!

El parlar del Baix Segura forma part de les varietats meridionals del castellà i coincidix majoritàriament amb els parlars murcians veïns, tant en la manera de pronunciar (*mohca*, *bujero*, *asaite*) com en la forma de conjuguar els verbs, en les interjeccions, la fraseologia i les diferents parts de la gramàtica (*semos de aquí*, *ella lo trujo*; *subir a cuscaletas*; *¡pijo!*). No obstant això, és un parlar sessejant (*sielo*, *sapato*, *cuatrosientos*), característica fonètica presa del valencià, i té un major nombre de valencianismes en relació a la resta de la varietat lingüística.

**arcasil
alcasil**

**patatis
patatas**

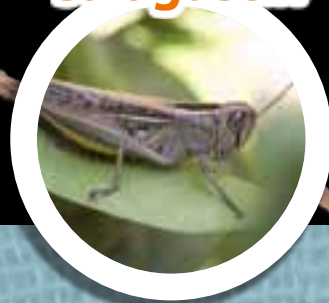
**cherol, bichurí
bolinche, bola**

**tejo, teje,
conereja, conejera**

**saragustín
salagustín**

De l'aragonés medieval han quedat paraules com *esfarar* (cast. *resbalar*) o *acachar*, i entre els majors, *ababol* (cast. *amapola*) o *morsiguillo* (cast. *murciélag*), moltes d'elles incorporades a través del filtre del valencià.

El vocabulari és compartit sobretot amb el murcià veí, però n'hi ha també d'exclusiu:

aguacate (cast. *níspero*), *alcasil* (cast. *alcachofa*), *arrañar*, *arrempujar*, *compáere*, *esparteña*, *jetaso*, *máere*, *maganto*, *pava* (cast. *coliflor*), *regüeldo* (cast. *eructo*), *repiscar* (cast. *pellizcar*), *robiñao*, *sagal* (i *sagalón*), *tata* (cast. *papá*, *padre*), *chan* (cast. *extranjero*).

Coneixes el
vocabulari
comarcal més
característic?
Eres conscient
de la riquesa
lingüística que
teniu?
Saps amb quin
parlar està
emparentada la
base del castellà
comarcal?

¡A pijo sacao!

¡Pichín!

Estar ruiso

¡Até!

¡Jeta!

¡Atí!

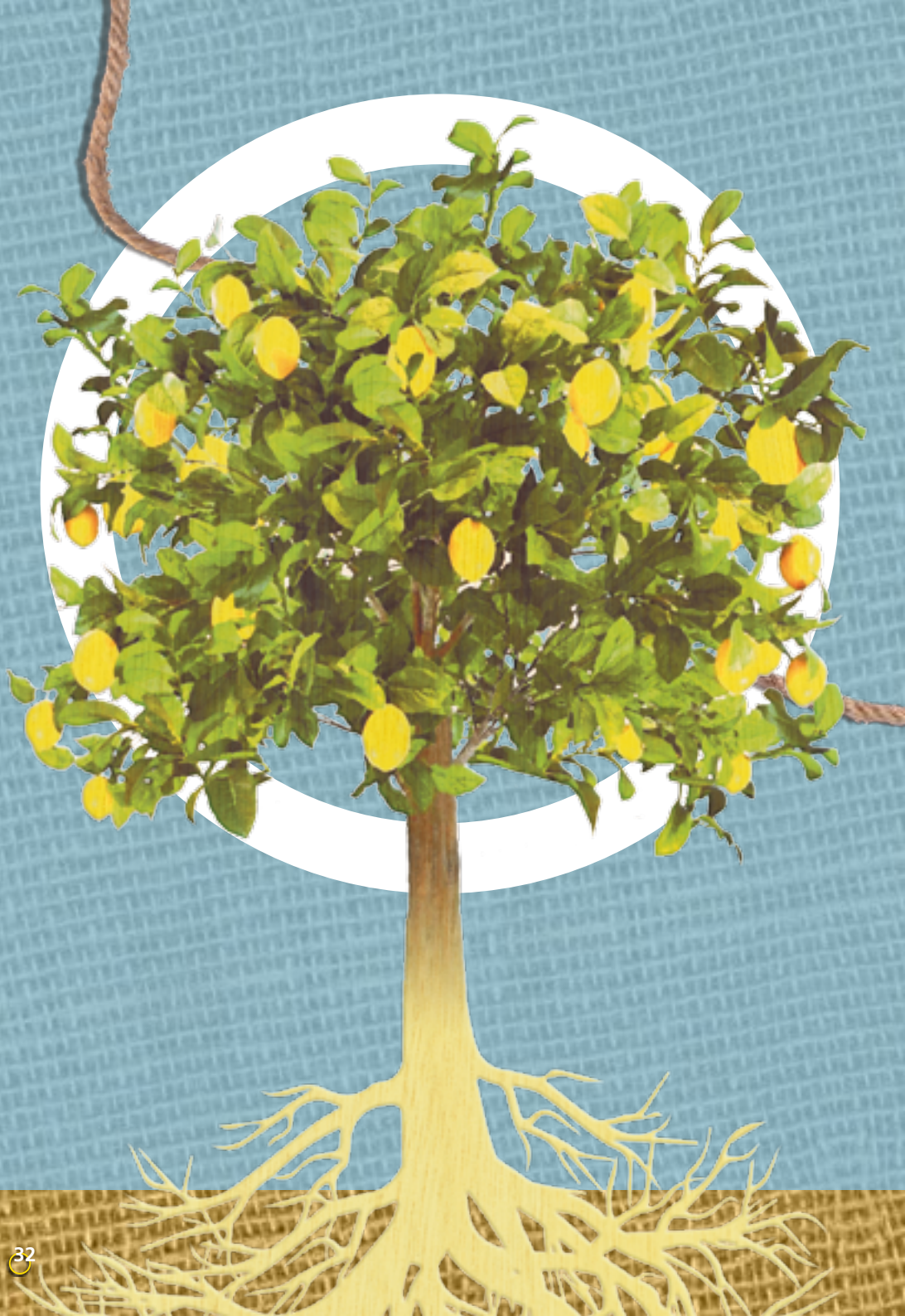
A cosica hecha

¡Acho!

A bonico

¡Pijo!

Mi hijo Roque, que a los seis años dijo *abercoque*

Els valencianismes del Baix Segura

La influència del valencià que es parlà en la comarca és abundant i ha condicionat, sens dubte, el parlar comarcal actual. Recordem el sesseig a l'estil valencià (*seresa, fuersa, dose*); la forma verbal *veste* per 'vete'; o l'expressió *a cal vesino* o *en cal vesino*, que equival al castellà 'a casa de' / 'en casa de'. També destaquen frases fetes o refranys com ara *haser fuchina, beber al gallé, a orri, a cos-cos, a foscas; Si la Candelaria plora, el invierno está fora, y, si no plora, ni dentro ni fora*.

BAJOCA llanda blea
MERLA abercoque
companaje **PORPUTA**
cagarnera escullar suro
fregasa GARROFA
angrunsaera **pruna**
camal **VEDRIOLA** sostre
ESPOLSAR aponarse
còsiol **ESCLAFAR dalla**
POLSAGUERA calbotaso
sucha esfarar pésoles
esclatar **LLAMPO**
terrós CORVILLA boria
solaje **MANIFASERO leja**

Sabies que
moltes de les
paraules que
s'usen a diari
en la comarca
són d'origen
valencià?

***Olivica comía,
piñonico al suelo***

Els valencianismes
estan presents en tots
els camps semàntics,
especialment en els que
es vinculen al vocabulari
bàsic (l'agricultura, el
món natural, la casa,
l'alimentació, etc.), i ben
sovint s'adapten al castellà.

Barba-roja

Guardamar

Soc de Barba-roja. Sic de Guardamar

**Els pobles de
la comarca que
parlen valencià**

Al Baix Segura
actualment només hi ha
dos nuclis de població
valencianoparlants:
Guardamar, l'únic que no
es va veure afectat per
l'avanç del castellà riu
avall cap a llevant, i el
llogaret oriolà de Barba-
roja, situat geogràficament
a les Valls del Vinalopó,
en el corredor natural
que formen la serra de
Crevillent i la de l'Algaiat.

El parlar dels dos pobles,
però especialment el de
Guardamar, presenta
característiques pròpies
dels parlars fronterers:
castellanismes, sobretot
procedents del murcià veí,
arcaismes i localismes.

Barba-roja

nadal
caria
paraula
es hòmens
i es dones
som d'aquí
me muic
jo vaig parlà(r)
el matí
sancer
follí
carxofa
ortiga
sagrantana
monya
pessic

Guardamar

nal
caïra
palaura
les hòmens
i les dones
sem d'aquí
me murc
jo parlí
el maití
entregue
sutja
ancanària
marranxinx
fardatxina
monya
repixco

castellà comarcal

navidá
silla
palabra
los hombres
y las mujeres
semos de aquí
me muero
yo hablé
la mañana
entera
sucha
alcasil (arcasil)
marranchincha
lagartija
moña (muñeca)
repisco

Sabies que dins
de la comarca hi
ha dos pobles
que parlen
valencià?

El valencià que es parlà
en la comarca, conegut
com a *antic oriolà*, degué
ser molt semblant al de
Guardamar en l'actualitat
(i també al de Crevillent).
La documentació ho
demostra:

Hui, a cosa de les set
hores del maití, poc més
o menys

Senyor Vicent Ferrando,
no veu com es ven pa en
aquella esquina, casa de
Mariana Ferrandes, sens
ser panadera?

Què fan aquí? No saben
que es ma faena i este
forment i civada és
meu?

I envií a dir... Ahir pastí
per a donar recapte a
mos parroquians

(Brauli Montoya, 2018:
"Aproximació a la cronologia de la
substitució lingüística a Oriola durant
el segle XVII", *eHumanista/IVITRA* 14,
pp. 526-543)

espiga de dacsá

**panotxa de
blat de moro**

panotxa de panís

PANOCHA DE PANISO

**mazorca de maíz
piña de millo**

¿Embosao? Atascado es más fino

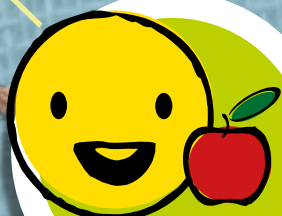
Els prejuís lingüístics

Tindre **prejuís lingüístics** contra algú és pensar que la seua forma de parlar és roïn, incorrecta, inútil, basta o ridícula sense cap causa raonable o per antipatia.

La varietat lingüística del Baix Segura és tan bona com qualsevol altra. És el fruit de les vicissituds històriques que ja coneixes: les poblacions nouvingudes van fer de la comarca la seua casa i hi han aportat les seues característiques peculiars. Usar esta varietat lingüística pròpia i rica és la teua forma de ser valencià o valenciana. I s'ha de preservar, valorar i tractar amb orgull, i fer-la compatible amb el castellà estàndard per a usos més formals.

¡Mansana!

**Hablamos
con la ese**

**Nos comemos
muchas letras:
no hablamos
bien**

**Alicante habla
más refinado;
nosotros más
basto**

**A eixa neboa
la va coneixtre
denans**

**En Crevillente
chapurrean el
valenciano**

Bon dia!

**¡No nos gusta
el valenciano!**

¿Has sentit dir
que la teua
forma de parlar
el castellà és
basta o que el
valencià no és
útil?

Angrunsaera

**Los murcianos
nos dicen
raritos**

El valencià ha sigut la llengua dels nostres avantpassats i ho és de molts dels nostres conciutadans; és una llengua que ha participat en la manera de ser de la comarca. És teua, com l'horta, el riu Segura, la serra de Callosa o una *almojábena*. I has de recordar sempre que les llengües són útils quan es parlen. Hi ha molta gent amb qui es pot parlar valencià, que agrairà que t'hi dirigisques. Tot és posar-s'hi!

Jutjar una persona o un comportament de manera precipitada i sense contrastar les idees porta a conductes intolerants. Considerar una llengua o una manera de parlar com a basta, incorrecta o inútil és un prejuí molt negatiu per a la convivència i l'autoestima.

Mengem, juguem i resem en valencià

**L'arquitectura,
els oficis i
l'entorn també
ens agermanen**

L'horta del Baix Segura i la de València són molt semblants: els tarongers i les llimeres, el sistema de regadiu, amb assarbs i séquies (tot i que al Baix Segura hi ha un sistema propi de xarxa doble de reg) i un riu que les travessa (ací, el Segura; allà, el Xúquer o el Túria). Les edificacions tradicionals dels llauradors de les dos zones, i també les del delta de l'Ebre, eren les barraques. Hui en dia en la conca del Segura en queden a penes una desena, entre les quals la que millor es conserva és la de la Señora Elvirita.

És molt emblemàtica la reproducció que trobem en una rotonda cèntrica de la capital comarcal, que les simbolitza totes, ubicada al costat de la creu de Santa Bàrbara. Per una altra banda, el palmerar de la ciutat veïna d'Elx recorda el d'Oriola. No oblidés també el paral·lelisme que hi ha entre el campanar de l'església de les Santes Justa i Rufina i el Micalet de València i la devoció compartida amb altres pobles per la *Virgen de Monserrate*. A més, podem destacar vincles existents entre Callosa de Segura i Callosa d'en Sarrià, no només pel nom del poble, que té el mateix origen —del llatí (*villa*) *callosa*—, sinó també pel fet que els dos pobles han fet tradicionalment espardenyes, i el cànem que utilitzaven els callosins de més al nord el compraven a Callosa de Segura.

**Sabies que
menjar-se la
mona amb ou
per Pasqua,
el *relleno* (o
pelotas), l'*arroz
y costra* i la
passió per les
bandes de
música són
tradicions
compartides
amb la resta de
valencians?**

el Virgen de Monserrate

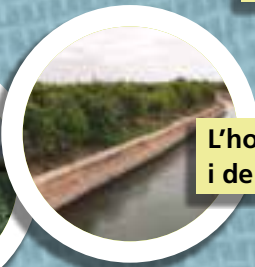
La Mare de Déu
de Montserrat
de Picanya

el arroz y costra

La crosta: a Elx, Pego
o Callosa d'en Sarrià

la huerta

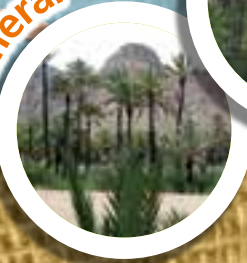
L'horta de València
i de la Ribera

la esparteña

Callosa d'en Sarrià,
un altre poble
espartenyer

el palmeral

A poca distància
tenim el famós
palmerar d'Elx

Ser de la *Vega Baja* és la teua forma de ser valencià i valenciana

Tenim dos
llengües:
el valencià
unix i suma

Seguint la cordeta de cànem que recorre esta exposició, has comprovat que la teua comarca té molts elements comuns amb la resta dels valencians i les valencianes. Fins i tot la llengua i les tradicions hi estan més prop del que potser pensaves: els topònims i els cognoms, els menjars, l'arquitectura i els costums.

La història ens ensenya a ser tolerants i oberts amb la diferència, perquè ens la fa comprendre.

És cert que la majoria de la gent del Baix Segura no té moltes ocasions de familiaritzar-se amb el valencià (només els veïns de Guardamar i Barba-roja, ho recordes?), encara que durant segles ha sigut la llengua de relació entre els habitants de la comarca.

La Constitució espanyola (article 3.3) diu que la riquesa de les llengües d'Espanya és un patrimoni cultural que ha de ser especialment respectat i protegit.

Nosaltres en tenim dos, i això ens enriqueix com a poble. L'accés al valencià ens permet teixir llaços més forts entre nosaltres i ens obri moltes portes: a una literatura potent, una música fascinant, programes de televisió de qualitat, obres de teatre atractives i articles interessants. També oferix l'oportunitat de participar d'una de les deu llengües més actives en el món en internet. Segur que no ho sabíes! I, a més, un idioma que s'estudia en més de 160 universitats de 28 països.

**No tingues por
ni vergonya!**

**Llança't a parlar-lo.
Al principi, és normal
sentir inseguretats.**

**La intenció és el que
compta.**

